

„TÝMOVÁ SPOLUPRÁCE“

VII. ROČNÍK konference projektu DEJME DĚTEM RODINU

Vyhodnocení konference

Dne 23. listopadu 2017 jsme v prostorách Vyšší odborné školy sociální v Ostravě již po sedmé pořádali konferenci v rámci projektu Dejme dětem rodinu. Projekt má za cíl zvyšovat povědomí veřejnosti o náhradní rodinné péči na území Moravskoslezského kraje.

Letošní konference nesla podtitul „**Týmová spolupráce**“ a věříme, že se nám v rámci tohoto ročníku podařilo vytvořit prostor pro sdílení zkušeností s fungováním spolupráce mezi organizacemi a úřady zabezpečujícími sociálně-právní ochranu dětí v Moravskoslezském kraji, pěstouny a dětmi. Zejména v odpoledních workshopech a diskusích měli všichni zúčastnění možnost aktivně přinést svůj vhled na fungování spolupráce orgánů činných při péči o ohrožené děti, vyměnit si zkušenosti o tom, jaké postupy se při zabezpečení sociálně-právní ochrany dětí jeví jako funkční a které nikoliv, a že se podařilo identifikovat jak slabá místa, tak definovat možné cesty ke zlepšení.

Konferenci zahájil a provázel PaedDr. Zdeněk Moldrzyk. V prostorách přednáškového sálu přivítal účastníky konference též náměstek hejtmana Moravskoslezského kraje Mgr. et Mgr. Lukáš Curylo, vedoucí odboru sociální péče MSK Mgr. Daniel Rychlík, zástupkyně Vyšší odborné školy sociální Ing. Eva Zátopková a pan Vladislav Sobol, zástupce Nadace ČEZ, která dlouhodobě podporuje Centrum psychologické pomoci, p.o.

Ocenění pěstounů následovalo po zahájení konference. Tomu předcházela již v říjnu 2017 nominace pěstounů, kteří významně přispěli k rozvoji náhradní rodinné péče v Moravskoslezském kraji. K nominacím byly vyzvány obecní úřady obcí s rozšířenou působností, organizace s pověřením pro výkon sociálně-právní ochrany dětí a široká veřejnost. Rada kraje pak prostřednictvím komise vybrala z 50 nominací 3 pěstouny. Zástupci MSK, Mgr. et Mgr. Lukáš Curylo spolu s Mgr. Danielem Rychlíkem, pěstounům na konferenci slavnostně poděkovali, předali jim ocenění a věcné dary. Oceněnými pěstouny se stala paní Jana Poláková, Barbora Kiczmerová a manželé Renata a Piotr Folwarczni.

Dopolední část programu konference tvořily příspěvky odborníků zabývajících se jak tvorbou týmů, tak odborníků pracujících v oblasti péče o ohrožené děti. **Ing. Roman Šmiřák** ze společnosti RainFellows seznámil přítomné s obecnými principy fungování týmů, hovořil o řešení konfliktů, komunikaci a vztazích na pracovišti. Seznámil přítomné s výsledky výzkumu kultury uvnitř organizací prováděného v USA v letech 1997 - 2005, díky kterému na základě sledování použitého jazyka, stylu chování a komunikace zaměstnanců uvnitř organizace byly sestaveny kroky a doporučení pro fungování týmů. Mezi tato doporučení patří sdílení společných hodnot, osobní a kolektivní přesvědčení, dobrý lídr, společný cíl, odměna za dosažení cíle, motivace ke spolupráci, znalost celku a společná péče o celek. **Ing. Jana Sladká Ševčíková** ze společnosti Anabell nás na příkladech kazuistik provedla příběhy klientů a detailně popsala schéma fungování týmu uvnitř vlastní organizace, který pečuje o jednotlivé případy klientů. Tým je složen řádově až z desítek odborníků, na něž jsou kladeny vysoké odborné, etické a komunikační nároky. Mezi ověřené a fungující postupy pro fungování uvnitř tohoto složitého týmu uvedla Ing. Ševčíková supervizi, intervizi, přizvání odborníků do MD týmu, Skype konference, účast facilitátorů a otevřené řešení etických dilemat. **Mgr. Vladimír Polák** z Okresního soudu v Novém Jičíně během přednášky o Interdisciplinární spolupráci ve věcech péče soudu o nezletilé představil principy interdisciplinarit, které spočívají mimo jiné v komplexním a cílově orientovaném jednání zúčastněných stran. Dále zdůraznil rozdíl mezi rodinným právem soukromým

a veřejným, přičemž souzení ve věcech nezletilých je dáno zákonem. Cílem interdisciplinární spolupráce je kromě jiného dohoda rodičů a jejich převzetí společné rodičovské odpovědnosti v zájmu budoucího blaha dítěte, stejně jako deeskalace rodičovského konfliktu. **Mgr. Lenka Honusová** Russová z Magistrátu města Ostravy přiblížila roli OSPOD jako koordinátora případu dítěte, kterému je poskytována sociálně-právní ochrana. Za přínosné pro fungování týmové spolupráce vyjmenovala např. správné vymezení kompetencí jednotlivých subjektů, jejich vzájemný respekt a partnerský přístup, případové konference a vzájemnou výměnu informací. Paní **Gabriela Jiříčková**, pěstounka na přechodnou dobu, formou kazuistiky svých čtyř pěstounských dětí uvedla mnohé účastníky v sále do citového rozjitření otevřeným líčením všech úskalí, která jí péče o tyto děti přinesla. Šokující byla její zkušenost, že přístupu různých institucí ve shodných úkonech se překvapivě diametrálně liší případ od případu. Poslední odborný příspěvek připravila **Mgr. Andrea Pavlišťíková** z Centra psychologické pomoci, p.o., jež je zároveň v této organizaci metodikem sociální práce. Poukázala na fakt, že cílem výkonu SPOD je zaměřit se na individuální situaci dítěte a že špatné kroky v této oblasti mohou být pro dítě, jehož potřeby se rychle mění, fatální. Ke správnému postupu je nutné pečlivé vyhodnocení situace dítěte a následné vytvoření kvalitního plánu péče o něj a také fungující týmová spolupráce všech zainteresovaných subjektů. Za důležitou uvedla pravidelnou podporu pěstounů, jelikož sami nemohou nikdy mít všechny dovednosti a zdroje nezbytné pro naplnění specifických potřeb dětí. Jako hlavního koordinátora SPOD definovala OSPODy a předložila několik návrhů, co by přivítali ze strany OSPODů klíčoví pracovníci v doprovázejících organizacích. Jako nepříznivé pro týmovou spolupráci pak označila časté přechody pěstounských rodin mezi doprovázejícími organizacemi a nedostatečné kompetence pracovníků doprovázejících organizací.

Na konferenci zavítalo přes 140 účastníků, mezi nimiž byli pracovníci z oblasti SPOD, současní a budoucí náhradní rodiče, studenti sociálních Vyšší odborné školy sociální a pracovníci doprovázejících organizací.

WORKSHOPY KONFERENCE

Týmová spolupráce z pohledu soudce (Mgr. Pavla Poláková, Mgr. Vladimír Polák, Mgr. Julie Bachořiková)

Workshop navazoval na dopolední příspěvek a umožnil věnovat se tématu podrobněji. Všichni účastníci workshopu uvedli, že se v praxi setkali s cochemským přístupem a chtějí si více rozšířit vědomosti v této oblasti. Soudce Mgr. Vladimír Polák podrobněji objasnil rozdíl mezi právem soukromým a právem veřejným, následovalo vyjasnění si konceptu *nejlepšího zájmu dítěte versus výstupu procesu rozhodování*. Mgr. Julie Bachořiková se s námi podělila o svůj příběh - pohled neinformovaného dítěte ve věku 11 let na rozvod svých rodičů. Emočně silný příběh zasáhl všechny účastníky workshopu. Následovala diskuse týkající se participačních práv dítěte. Workshop byl prokládán konkrétními příklady z multidisciplinární spolupráce Okresního soudu v Novém Jičíně, zaintervenovaných OSPODů a detašovaného pracoviště Centra psychologické pomoci, p.o. v Novém Jičíně.

Zkušenosti s týmovou spoluprací v PPPD (Bc. Kateřina Sokolová, Gabriela Jiříčková, Mgr. Kateřina Niklová)

Workshopu se zúčastnili pěstouni na přechodnou dobu, dlouhodobý pěstoun, sociální pracovnice z doprovázejících organizací, sociální pracovnice orgánu sociálně právní ochrany dětí. Otevřela se otázka, zda si pěstoun na přechodnou dobu může určovat pravidla pro přijetí dítěte jako je věk, zdravotní stav apod. Sociální pracovnice vysvětlila, co všechno hraje roli při hledání vhodné PPPD pro dítě, například blízkost pro pokračování ve stejné škole, rozdělení sourozenců, vzdálenost bydliště biologické rodiny kvůli

asistovaným kontaktům. Řešilo se, co se s dětmi děje po roční lhůtě v PPPD a obavy pěstounů, když biologická rodina není schopna a ochotna převzít své dítě zpět do péče. Účastníci navrhovali různé nástroje spolupráce mezi odborníky a institucemi pro situace, kdy neplyne správně komunikace. V závěru měli účastníci jedním slovem shrnout, co je pro ně v oblasti spolupráce v PPPD stěžejní: telefon, ochota, partnerství, informovanost, ideál, empatie, nadhled, zasvěcenost, pochvala, osobní setkání, dítě a zázemí.

Jak se žije v pěstounské rodině (Bc. Marie Bocková, Samuel Bocek, Dis., Mgr. Barbara Konderlová)

Workshop vedl manželský pár, kdy se oba manželé v dětství setkali s náhradní rodinnou péčí. Mgr. Barbora Konderlová z CPP vyprávění manželů doplňovala důležitými otázkami, týkajícími se pocitů, přípravy na NRP a průběhu NRP. Vyprávění manželů Bockových vedlo k zamyšlení nad tím, jak děti v pěstounských rodinách přemýšlí a jaké jsou jejich potřeby. Důležitá chvíle nastala v okamžiku, kdy paní Bocková sdělovala své pocity, potřeby a reakce na situace týkající se složitých kontaktů s biologickou matkou. Mluvila o důležitosti uvědomění si, že přestože děti o vlastní rodině nemluví, nebo toto téma zlehčují např. vtipem, neznamená to, že na rodinu nemyslí, situace je netrápí a nepotřebují o věcech mluvit. Přesto se stává, že toto téma je tabuizováno, protože jedna strana, nechce ublížit té druhé a naopak.

Jak týmově podporovat vztahy dítěte v NRP s vlastní rodinou (Mgr. Andrea Pavlišťiková, Mgr. Lenka Honusová Russová)

Workshop začal netradičně aktivitou „vázání mašle“ kdy se ukázalo, jak obtížné může být pro jednotlivce uvázání mašle na vlastním prstu, kdežto s pomocí druhého se úkol zvládá mnohem snadněji. Tento názorný příklad pomohl přijmout a pochopit úlohu týmové spolupráce institucí zabývajících se NRP. Lektorky přečetly příběh dvou dětí a posléze proběhlo sdílení pocitů z osudů těchto dětí. Účastníci workshopu ve skupinách rozebrali role vycházející ze čteného textu, vytvořili IPOD a navrhli pomoc při sjednávání srozumitelné a vhodné dohody o styku dítěte s biologickou rodinou. Stěžejním momentem byla diskuze k otázce spolupráce s náhradní rodinou a biologickou rodinou a definování úlohy pracovníků NRP a OSPOD.

Panelová diskuse jednotlivých členů týmů zajišťujících stabilitu dítěte (Bc. Martina Oláhová, Mgr. Vladimíra Knýblová, Ing. Miroslava Lejsalová, PhDr. Hana Kušnírová, Mgr. Petra Galejová, Barbora Kiczmerová, Nikola Dombrovská, PaedDr. Zdeněk Moldrzyk)

Panelová diskuse se v letošním roce objevila mezi workshopy konference poprvé a setkala se s nemalým zájmem ze strany účastníků. Ti po představení hostů začali bezprostředně klást hostům dotazy, díky čemuž se rychle rozvinula živá diskuse. Témata se dotkla lhůt, které musí soudce dodržovat dle zákona při rozhodování o NRP. Hosté apelovali na spolupráci KÚ a OSPODů, na nutnost plánovat pečlivě budoucnost dětí v PPPD po uplynutí ročního období, jelikož se soudcům složitě rozhoduje o prodloužení PO, když neví, co bude ve věci budoucnosti dítěte následovat. Soudkyně okresního soudu v Ostravě hovořila o pohledu soudců na příbuzenskou pěstounskou péči. Zástupce OSPOD přiblížil obsah zprávy pro soud a její význam. Hosté zodpovídali také dotazy o obsahu a průběhu příprav žadatelů o NRP. Účastníci workshopu hledali odpovědi na otázku, proč selhává systém pěstounské péče s odkazem na úbytek žadatelů. Byl jim vysvětlen systém správního řízení, odvolání a zařazení do evidence PPPD, PP. Do diskuse se aktivně zapojili všichni hosté. Na konec se všichni jednoznačně shodli na potřebě pozitivního prezentování náhradní rodinné péče v médiích.